

Avannaata Kommunia

Ældretalsmandens Rejserapport 2024

Marts 2024

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq / Ældretalsmanden

Oqarasuaat / Telefon: +299 54 47 07 • E-mail: utoqqaat@nanoq.gl

Josefip aqputaa B-749 • 3921 Narsaq, Kalaallit Nunaat, Grønland • www.utoqqaat.gl

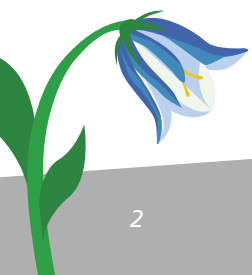
Udgiver: Ældretalsmanden – Josefip aqputaa 749, 3921 Narsaq,
Kalaallit Nunaat – www.utoqqaat.gl

Udgivelse: Juli 2024

Redaktør: Ældretalsmand Kiista P. Isaksen

Oversætter: Anda Kristiansen

Fotos: Ældretalsmanden / iCICERO

Forord

Hjemmel for Ældretalsmanden er Inatsisartutlov nr. 37 af 29. November 2019. Betegnelsen blev ændret af Inatsisartut i 2023 til: Ældretalsmand (Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq). Jfr. § 1 er formålet med ansættelsen af Ældretalsmanden er at forbedre de ældres levevilkår.

Denne rejserapport handler om bemærkninger om de ældres forhold. Samtaler med de ældre i ældreinstitutioner, de ældres pårørende, medarbejdere, hjemmehjælpsarbejdere, brugere, budskaber fra borgermøder, bestyrelser fra ældreorganisationer samt samtaler fra relevante parter.

Denne rapport er ikke et kontrolbesøg, beslutning eller forskningsrelateret rapport.

Rejsen til Avannaata Kommunia blev foretaget i perioden 4. Marts til den 16. Marts.

Planen var at besøge to byer og en bygd i Avannaata Kommunia.

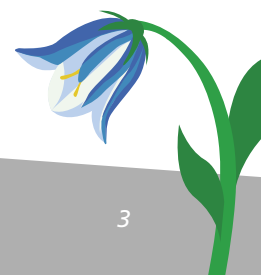
Desværre blev planen ikke fuldført på grund af trafikforhold. Men ved at holde møde med 13 bosteder af ældre fra Avannaata Kommunia – digital samt via kommunens Facebook side, direkte udsendelse fra Ilulisat radio fik jeg meget information om de ældres forhold.

De fortæller, at de elsker livet, men desværre var der nogle, der ikke har kunne få det nødvendige hjælpeforanstaltninger som de ellers har ret til, ældre som er ensomme, der føler at de får en dårlig sagsbehandling, som føler, at det er omsonst at rette henvendelse til de offentlige, som føler sig ofret når der mangler personale, der er u sammenhæng mellem personalets udmeldinger og brugernes oplevelser, samt pårørendes efterlysning om et fælles forum. Derfor kan man sige, at de ældre er for stille omkring deres eget forhold.

Min opgave har i følge loven at afdække spørgsmål om de ældres forhold, samt at højne viden om de ældres forhold i de ansvarlige i det offentlige samt private og de ældre i samfundet. Og ikke mindst videreformidle informationer om de ældre, komme med bemærkninger på vegne af de ældre samt at bane vejen for, at de ældre har bedre muligheder for at deltage i debatter i samfundet og påvirke samfundet.

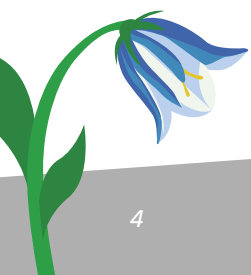
Jeg vil takke inderligt de ældre, der kom til os og fortalte om deres historie. Samt de pårørende – personale og politikere – samt andre, som vi havde samtaler i vores rejse. Til sidst takker jeg Avannaata Kommunia for faciliteringen af online møder og det gode samarbejde, vi havde på denne tur.

Med venlig hilsen

Kiista P. Isaksen

Indhold

Ældretalsmanden	5
Anonymisering af alle fra samtaler, ældre, de folkevalgte, pårørende samt personale	5
Formål	6
Rejseplanen	6
Samtaler, fysiske møder samt online møder	6
Samtaler, de ældre samt pårørende	7
Budskaber	8
Virtuelt møde i Avannaa blev afholdt. De ældre har brug for omsorg	9
Oplæg fra personalet, eksempler;	10
Hjemmehjælp, eksempler fra besøget;	11
Rettigheder	11
Eksempler på emner, der blev bragt under møder med de ældre, borgermøder samt organisationer;	12
De ældres indstillinger	13
Vigtige data	14
Væsentlige grundlæggende data i rapporten	15
Inddragelse: Vejledning ved at inddrage ældre samt deres meninger	16
Akutte anbefalinger;	17
Afslutning;	18

Ældretalsmanden

§ 8. Ældretalsmanden har ret til at udtale sig frit om forhold, der vedrører Ældretalsmandens arbejdsområde.

Stk. 2. Ældretalsmanden kan alene udtale sig om forhold, der generelt omhandler ældre, og ikke om forhold, der omhandler enkeltpersoner.

Stk. 3. Ældretalsmanden kan alene afgive udtalelser. Ældretalsmanden kan ikke træffe afgørelser.

Jeg skal gøre opmærksom på, at vi i rapporten ikke har adskilt samtaler mellem beboere i ældreinstitutioner i Avannaata Kommunia og dem der har hjemmehjælp samt fra samtaler eller andre samtaler.

Jeg skal ligeledes gøre opmærksom på, at beboere i ældreinstitutioner kommer fra forskellige steder og derfor kan deres udmeldinger virke modstridende, dette skyldes de forskellige forholde- og muligheder, der gør sig gældende fra ældreinstitutioner fra by til by samt fra bygd til bygd.

Efter rejseplanen blev udført blev budskaberne og konstateringer der kom frem under besøget samt presserende sager om de ældres forhold der skal påtales og roses videreformidlet til Avannaata Kommunias politiske ledere og ikke mindst til det sociale ansvarlige.

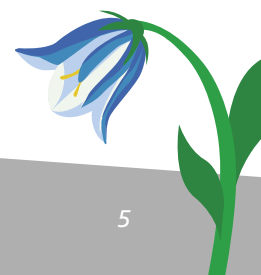
Det gør vi på baggrund af de ældres udsagn samt henvendelser fra dem, der føler at de skal hjælpes til at starte deres sag.

Anonymisering af alle fra samtaler, ældre, de folkevalgte, pårørende samt personale

På grund af tavshedspligt, beskyttelse af de ældre, pårørende samt samtaler af lokale er de blevet anonymiseret i rapporten.

I vores arbejde som Ældretalsmand er det vores politik at anonymisere vores interviewede klienter, og som følge deraf er der i rapporten ikke nævnt de enkelte byer eller bygder. Når der er brug for opfølgning af nogle specifikke sager, rettes disse til de rette instanser.

Det er yderst vigtigt, at ældre, pårørende og befolkningen kan henvende sig anonymt til Ældretalsmanden for at blive hørt eller får råd. Her er det vigtigst at høre de ældres forhold samt deres budskaber. Der laves ikke referater ud af disse henvendelser, men der laves notater, når det handler om vigtige forhold. Baggrunden for anonymiseringen af samtalerne er, at de enkelte ældre skal føle sig sikre.

Formål

Det er vigtigt at huske, at det ikke er formålet med at lave afgørelser eller kontrol af myndigheder, når Ældretalsmanden kommer på besøg til ældreinstitutioner samt samtaler herfra.

Ældretalsmanden er politisk uafhængig, og formålet er at forbedre de ældres forhold, fremme og sikre de ældres muligheder i samfundet samt rette fokus på de ældres forhold og videreformidle disse.

Rejseplanen

05.03.24 Ilulissat

06.03.24 Ilulissat

07.03.24 Ilulissat

08.03.24 Uummannaq

09.03.24 Uummannaq

10.03.24 Uummannaq

11.03.24 Ilulissat

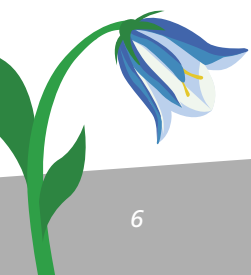
12.03.24 Ilimanaq

13.03.24 Ilimanaq

14.03.24 Ilulissat

Samtaler, fysiske møder samt online møder

- Besøg hos ældreinstitutionen samt mere selvhjulpne ældres hjem
- Samtaler med ledere i ældreinstitutioner
- Samtaler med beboere i ældreinstitutioner samt deres familier
- Samtaler med personale hos ældreinstitutioner
- Borgermøder
- Besøg hos demente
- Samtale med leder hos demente
- Samtale med dementes pårørende
- Oplæg til beboere hos ældreinstitutioner samt personale i afdelingen for demente
- Samtale med foreninger
- Samtale med hjemmehjælps koordinators
- Online møder med de ældre
- Afsluttende oplæg for de ansvarlige i kommunen

Samtaler, de ældre samt pårørende

Pårørende til de ældre i Avannaa har benyttet sig godt af muligheden for samtale med Ældretalsmanden, hvor de fortæller om deres forhold og vilkår.

Pårørende inkluderes ikke i ældreinstitutioner – Pårørende er bekymret for deres ældre, når de går, og kan i nogle tilfælde nægte at gå fra dem.

Det gør ondt for pårørende, at der er så få medarbejdere.

Da pårørende ikke har et samlingspunkt, føler de, at de er alene om deres oplevelser.

Nå de siger, at de har det svært ved at efterlade deres ældre, siger personalet blot, at de er nødt til at give slip.

Pårørende til de ældre samt pårørende til de demente ønsker at blive mere inddraget da dette vil gavne alle.

*Når vi kommer med vores
budskaber, får vi en følelse af, at
vi kun beklager os*

Jeg mangler nærhed

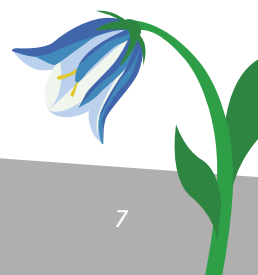
*Der er for få aktiviteter,
døren er låst,
dagen kan være lang*

*Det hænder, at vores
lægebesøg bliver glemt*

*Der er for meget bagtalere
blandt beboere*

*Jeg savner selv
at kunne lave mad,
vi har ikke selv et køkken
eller adgang til selv
at kunne lave mad
som vi kan li' det.*

*Der er næsten ikke
mere mad, når man kommer
som den sidste*

Budskaber

De ældre føler, at personalet og de ældre ikke har noget sammenhold.

Ledere i ældreinstitutioner og hjemmehjælperes budskaber og de ældres budskaber hænger ikke sammen.

Ledere siger, at det går godt, mens de ældre siger, at forholdene er dårlige.

Personalet kan på grund af personalemangel holde vagt for to afdelinger ad gangen på en gang. Det belaster personalet, at de ikke kan komme til beboere, som kræver to til at behandle en beboer.

Indimellem er de nødt til at arbejde 16 timer i træk.

De ældre savner så meget omsorg, at de ligefrem bliver taknemmelige, når personalet en gang imellem kan afse tid til at snakke med dem.

De ældre mener ikke, at det gavner at henvende sig til de offentlige, dertil foreslår de at man laver en hotline på landsbasis.

Vores vasketøj forsvinder

Vi ældre holder ikke møder

*Når der er personale mangel
er det de ældre der ofres.
Det påvirker også
personalet negativt*

*Personalets behov
prioriteres for meget,
mens de ældres behov
nedprioriteres*

*Pårørende vil
inkluderes mere,
da der er fordele ved det.*

Virtuelt møde i Avannaata blev afholdt. De ældre har brug for omsorg

Jeg fik afholdt de fleste aftalte møder i Avannaata Kommunia, til trods for, at turene til Uummannaq og Ilimanaq ikke kunne gennemføres i den 11 dages orienteringstur til kommunen.

Jeg har virkelig set frem til at afholde et virtuelt møde med ældre fra samtlige bopladser. Selvom det ikke lykkedes at komme igennem til samtlige bygder, så var alle møderne inklusiv det digitale overvældende positivt både for mig og for de ældre.

De ældre har mange udfordringer i deres hverdag. En ældre borger over 80 fortalte, at han må passe sig selv, selvom han har fået tilsagn om hjemmehjælp. Både kvinder og mænd på hans boplads arbejder inden for fiskeri og fiskeproduktion, og der ingen til at varetage arbejdet inden for hjemmehjælp.

En anden ældre fortalte, at det tog hende omkring to år at få orden i sin pension.

Jeg afrundede turen med at orientere de ansvarlige i kommunen om de ældres udfordringer og selvfølgelig om de positive sider, og jeg føler at have vundet gehør i kommunen, og jeg glæder mig til, at vi sammen skal løse udfordringerne.

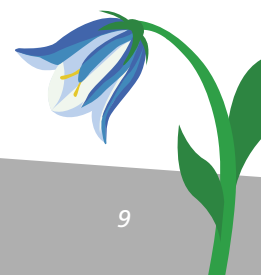
Ud fra det samtaler og det vi så, er forholdene for ældre i Avannaata Kommunia ikke meget anderledes end forholdene for ældre i resten af landet.

Forholdene på hjemmehjælpsområdet, alderdomshjemmene og aktivitetsområdet bør tilpasses de ældres krav som brugere, så de ældre kan få et mere meningsfuldt liv i deres sidste levetid.

De ældre savner så meget omsorg, at de ligefrem bliver taknemmelige, når personalet en gang imellem kan afse tid til at snakke med dem. Og enkelte ældre føler ligefrem, at de blot er til besvær og bliver tilbageholdende. I det hele taget har de ældre behov for et mere indholdsrigt liv. For eksempel lyser de op, når muligheden for samvær med børn bliver nævnt.

De ældre bliver mindre rørige og kan klare mindre arbejde. De får forskellige skavanker og har behov for hjælp til mange ting. Derfor har de ældre, der stadig bor i eget hjem, behov for at få tilpasset hjemmehjælpen, for eksempel, når de skal have skiftet deres gardiner og sengetøj samt vasket vinduer.

Til sidst citerer jeg deres budskab: ***Tak for denne mulighed for at mødes. Man bliver forventningsfuld, så arbejdet er flot.***

Oplæg fra personalet, eksempler;

Arbejdspladsen er dejlig, jeg elsker de ældre og får meget ud af dem, jeg er altid på arbejdet, min verden åbner sig hver gang jeg møder op til mit arbejde.

Selvom jeg er tavs, holder jeg mig ikke tilbage med mine budskaber, jeg føler mig utilpas når jeg mærker, at vi bliver stoppet for at fremlægge kritikpunkter.

Akut personalemangel er en normal hverdag. Vi savner mandlige medarbejdere, f.eks. til de mandlige beboere. Der kan også forekomme voldsepisoder.

Jeg er taknemmelige for stabile ansatte, 8 timers arbejde burde ellers være nok, men vi kan være nødt til at arbejde videre når der er personalemangel.

Vores ledere er gode, men et korrekt lederskab savnes.

Det er for langt mellem personalemøderne. Vi laver kun vores opgaver.

De ældre kommer her for at afslutte deres liv.

Da der altid er personalemangel, løber vi ekstra for at lave opgaverne.

De stabile medarbejdere er velkomment input, da de altid træder til, når der mangles personale.

Engang i mellem føler vi, at de ældre er indsatte, det er synd for dem.

Der er nogle medarbejdere, der ikke kommer til tiden, de kan møde op til 1-2 timer for sent.

Der sker gnidninger imellem de ældre. Vi kan ikke altid nå de ældre, da vi har for mange opgaver at løse.

Vi bringer ellers altid ønsket om opnormering af personalet under mødet.

De opmuntrende ansatte er gode at have og har positiv virkning.

De ældre savner at få besøg i deres værelser. De bliver også meget glade når der en sjælden gang er tid til det. Desværre kan vi ikke gøre det mere, da vi har for travlt.

Hjemmehjælp, eksempler fra besøget;

- Vi kender ikke vores lovpligtige rettigheder til at blive beskyttet
- Man ved ikke, hvor man skal henvende sig, når det drejer sig om snerydning.
- Hjemmehjælpen er langt fra tilfredsstillende. Jeg fik hjemmehjælp, da jeg fik et nyt knæ. Jeg får en følelse af sygehuset, "nu er du opereret, så kan du godt komme hjem – jeg er gammel." Næste morgen hjalp min hjemmehjælper mig – den første gang gik godt – næste gang: jeg skal kun lave disse ting for vi arbejder kun 1 time en gang om ugen – da de skal til andres hjem. Jeg er nødt til at få min grandkusine til at vaske gulvet. De kan ikke servicere ordentligt. Kun gulvet.
- Når rengøringsredskaberne ikke er klare, foretager de ikke noget.
- Tingene går ikke som de skal, for eksempel for dem, der bor i deres hus – hvis de har børnebørn, får de ikke hjælp. De kan ikke være sammen med deres bedsteforældre i ro og mag, da de ikke kan få hjælp, når de er på besøg.
- Hvis vi har familier på besøg, så går hjemmehjælperne bare deres vej.
- De vigtige ting må hjemmehjælperne ikke lave – som for eksempel i højtider at skifte gardiner – vinduespudsning, skift af lagener, de vasker kun gulvet og badeværelset.

Rettigheder

I medfør af § 20, stk. 3 i landstingsforordning nr. 10 af 10. november 1982 om hjælp fra det offentlige fastsættes:

§ 1. Iværksættelse af hjemmehjælp kan finde sted på baggrund af såvel sociale som helbreds-mæssige årsager efter henvisning fra en af følgende personalegrupper:

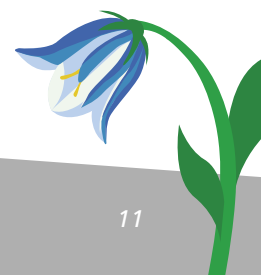
- a) ansatte i sundhedssektoren
- b) ansatte ved de sociale myndigheder.

Hjemmehjælp

Hjemmehjælp er personlig hjælp og pleje i eget hjem, der er baseret på dine behov og ikke på din alder. Det kan for eksempel være hjælp til bad og hygiejne samt praktisk bistand med rengøring, indkøb og tøjvask. Hjemmehjælpen tilbyder også en madordning, hvor du kan købe et varmt måltid mad fra kommunens plejehjem og få det bragt til døren.

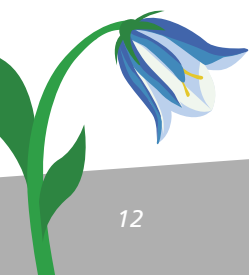
Formålene med hjemmehjælpen er at:

- Du kan blive længst muligt i eget hjem og under egnede forhold
- Sikre dig en tryk tilværelse i egne rammer
- Du kan blive i lokale omgivelser og opretholde det lokale netværk og tætte relationer til familie og venner.

Eksempler på emner, der blev bragt under møder med de ældre, borgermøder samt organisationer;

- Der er kun en bil tilknyttet ældreinstitutionen. Den kan kun bruges fra mandag til fredag. Den står stille lørdag og søndag. Vi ønsker ellers en chauffør, som kan køre dem, f.eks. at køre til kirken.
- Der bliver givet for få lommepenge, vi har ikke mulighed for at afsætte nogle penge til familier eller til en lille rejse.
- Foreninger mødes, og det går godt – samt idrætsfolk, heldigvis kan de få tilskud fra kommunen, når der arrangeres noget.
- Det er ikke et særsyn, at vores ældre passer sig selv, selvom de har brug for støtte fra det offentlige, dette skyldes personalemangel.
- Flere og flere står på ventelisten til demente der har brug for pasning døgnet rundt.
- Hvor er de ældres medbestemmelse?
- Vi savner samarbejde mellem børneinstitutioner og skoler, som er blevet stoppet på grund af corona og som endnu ikke er genoptaget.
- De ældre bruges ikke i samfundet, de rørlige og sunde ældre ønsker ellers at blive benyttet og stadigvæk ønsker at hjælpe til i samfundet, som eksempel kan nævnes daginstitutioner for børn og i forbindelse med deres gåture.
- Stabile hjemmehjælpere er kærkomne, men der er for få, der kommer.
- Der er uklare ansøgningsmuligheder til aktivitetstilbud til de ældre
- Vi der bor i yderdistrikter, er bagud mht. hjælperedskaber/midler.
- Sportsklubbers hjælp til at komme rundt omkring om sommeren er dejligt
- Vi mangler et selvstændigt foretagende værested, for det daglige aktivitetssted er utilfredsstillende, vi er ensomme.
- Vi savner ældremøder, arrangeret af kommunen
- Vi savner at komme hinanden ved.

De ældres indstillinger

De ældre har brug for at blive inddraget og blive hørt, også at deres meninger bliver brugt, dette bør være en normaletit.

Ud fra deres egne erfaringer bør de ældre føle at blive hørt, ikke kun de ældre men også pårørende bør høres, ældreinstitutioner mm. disse vil bane vej for en bedre medinddragelse og forståelse. Denne mulighed skal gives af kommunen, ved at lytte mere til de ældre og forstå dem mere samt ved at lave projekter for at støtte mere hensigtsmæssigt de ældres sidste levetid, her tænkes på fysisk og psykisk målsætninger.

Eksempler på det mere positive ting fra de ældre;

Fælles salmesang giver mening i vores liv.

Vi er glade for sammen-aktiviteter.

At tænde lys i højtider er en god tradition, det er ønskeligt, at dette sker for hver fødselsdag, for det kan være den enes sidste fødselsdag.

Vi elsker at kunne være med til at lave mad sammen, i gamle dage spiste vi ryper, plukket af os selv. Nu er de kun minder.

Vi glæder os altid til den fælles årlige julebagning.

Siden barnsben har vi spist hvad naturen har givet, sæsonmad.

Vi har gode dage, når vi ældre har samvær.

I dag spiser vi meget rensdyr, det kan være, vi gror gevir.

Når der er tid til os, er det dejligt og man bliver taknemmelig.

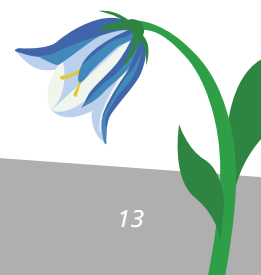
Det er vigtigt at høre "Godmorgen" om morgenen og "tak for i dag" ved fyraften.

Tak for muligheden for at give sætte ord på.

Når vi får mulighed for selv at lave maden, får vi igen en følelse af, at vi værdsættes og vores kultur og identitet bliver respekteret.

Vi er taknemmelige, når vi får grønlandsk mad.

Vi er glade for de stabile personaler.

Vigtige data

Levetiden bliver længere, vi bliver ældre, mere sunde, dog vil dette også medføre at flere vil få brug for hjælp i andre henseender.

Der bliver flere demente. Derudover bliver der flere, der har neuropsykologiske lidelser.

Der fattes personale, og uddannede medarbejdere bliver flere.

Fakta for personer over 67 her i landet;

Data	Data	Data
Gennemsnitsalder	På landsplan	Bygder
Kvinder 2018: 74,5 år	2022: 4.174	2021: 500
Kvinder 2050: 79,2 år	2023: 4.330	2022: 517
Mænd 2018: 69,9 år	2030: 5.995	2023: 521
Mænd 2050: 75 år ca.		

Ved primo 2024 ser data således ud, efter telefonisk kontakt til ældreinstitutioner;

Data		
Pladser i Avannaata Kommunia i alt:	125	Venteliste i alt: 31
Pladser i Qeqertalik Kommunia i alt:	93	Venteliste i alt: 31
Pladser i Qeqqata Kommunia i alt:	95	Venteliste i alt: 22
Pladser i Kommuneqarfik Sermersooq i alt:	137	Venteliste i alt: 81
Pladser i Kommuni Kujalleq i alt:	103	Venteliste i alt: 32

Ventelisten på landsplan i alt 207

Væsentlige grundlæggende data i rapporten

Ældretalsmanden har under sine samtaler med ældre og pårørende fået indblik i deres mange daglige udfordringer.

Blandt andet har en ældre på 83 fortalt;

"Jeg har ellers bedt om et motoriseret køretøj, som viste sig, at jeg ikke engang vil få svar.

Jeg har det hårdt – Nu kan jeg ikke nyde mit otium på grund af min operation. Da jeg ansøgte om et motoriseret køretøj, var der nogen der hjalp mig med at udfylde ansøgningen, jeg fik ikke svar, jeg ved ikke, hvor jeg kan klage, for jeg vil ellers klage. Jeg kan godt tale, men min fysiske formåen er meget begrænset."

Budskaber fra flere beboere i ældreinstitutioner;

Vi ældre må ikke komme ind til køkkenet – de henviser til, at rummet, som vi befinder os i kan bruges – vi ældre burde have vores egen køkken.

Vi er taknemmelige over for, at vi kan være med til at lave planer for julemaden.

Et eksempel om de pårørendes oplevelser i forbindelse med personalemangel;

"Vi bliver på institutionen når der mangles personale, mens vi venter på, at personalet bliver fuldtallige. Når jeg kommer ind, og min mor ser mig, så bryder hun i gråd. Engang var hun faldet i sit værelse og havde ellers råbt om hjælp, uden at blive hørt. Jeg spurgte ellers den ansatte om min mors knæ der er hævet, men vedkommende vidste ikke hvad der var sket. At min mor var faldet og ingen havde bemærkede det, skaber bekymring."

"Vi er flere pårørende der klart og tydeligt har skrevet til ledelsen, i håb om at personalet og ledelsen vil lære af det, ikke mindst så det kan drøftes evt. til et personalemøde.

Men den overordentlige svar, vi modtager, er; at vi skal "give slip på din mor, eller far."

Vi oplever mange af ting som pårørende, det gør meget ondt at høre sin mor sige; "det er bedre, hvis jeg begår selvmord". Det er meget hårdt at skulle høre det, når man har brug for hjælp. Hun har sagt det flere gange. "Jeg skal nok finde på noget, jeg kan slutte mit liv med".

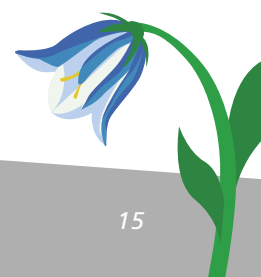
Info

I medfør af § 2 i lov nr. 580 af 29. november 1978 for Grønland om arbejds- og socialvæsenet fastsættes:

Almindelige betingelser for flytning til ældreinstitution mv.

§ 1. Pensionister, der ikke kan klare sig i eget hjem, kan søge om flytning til kommunal ældreinstitution.

Stk. 2. Pensionister med behov for pleje og omsorg i et omfang, der ikke kan opfyldes på kommunal ældreinstitution, kan søge om flytning til institution under sundhedsvæsenet.

Inddragelse: Vejledning ved at inddrage ældre samt deres meninger

Når de ældre overordentligt skal inddrages, skal man i respekt til dem og værdigt tage udspring af deres rettigheder. Man skal vejlede de ældre i at blive inddraget, for det er dem, der har rettigheder. Inddragelsen skal sikre, at man i respekt til de ældre, inddrager dem i at finde løsninger og lave opfølgninger.

I den forbindelse er man nødt til at inddrage pårørende og familier, ældreviden samt det offentlige, for det er dem, der er ansvarlige.

Det ældres italesættelse om deres gode og mindre gode oplevelser er vidtstrakt, og kan være meget forskellige. Dette er et meget godt udgangspunkt for at inddrage dem organiseret. De ældre ved meget mere om deres egen situation og vilkår end andre, og vi får viden ved at spørge dem direkte om, hvordan det går dem, og ved denne kan vi også finde løsninger for de ældre ud af deres forslag.

Spørge om de ældres anskuelser og meninger er også et tegn på respekt for både de ældre og deres pårørende.

Vi skal bestræbe os på at styrke de ældres liv ved at få familier og pårørende til at mødes mere organiseret.

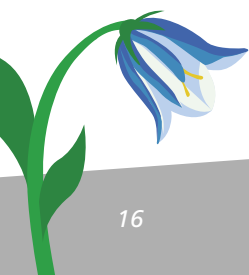
Derfor skal jeg som de ældres talsmand indstille, at når man taler om løsninger i forhold til de ældres udfordringer, at instanser, der servicerer de ældre, det offentlige og politikere – at de skal inddrage de ældre og deres pårørende og lytte til dem.

Ved denne rejse er det blevet altid optegnet ved samtalerne med dem, at det er meget vigtigt, at de ældre skal have gode rammer her i deres sidste levetid, uden at bekymre sig om at være alene, uden bekymringer og at være værdsat.

I alle kommunens bosteder og de ældres dagligdag mangles der de ældres interesser og væresteder, et sted hvor de kan genoplive deres sysler. De ældre søger meningsfulde mødesteder sammen med deres meningsfæller.

De ældre efterlyser ligeledes også organiseret besøgs mønstre både i ældreinstitutioner og i dem der på ældreboliger, derfor skal jeg opfordre til, at der tages hånd om hvad der kan gøres i det ting der nævnes i denne rapport.

Alt der giver positive virkninger og styrker identiteten, som f.eks. kan nævnes; at være med til at lave mad, at være med til vasketøjet, at blive inddraget i huslige pligter, arrangementer med udspring af vores kultur og i respekt til den mm. bør realiseret.

Akutte anbefalinger;

De ældre er ikke så rørige og virksomme som i gamle dage, hvor de har brug for hjælp på grund af forskellige skavanker. Derfor skal de have den nødvendige hjælp til at lave det daglige huslige ting, såsom udskiftning af gardiner, nye lagener og vinduespudsning. De ældre har mange daglige udfordringer. En ældre på over 80 har ellers fået tilsagn om hjemmehjælp, men som var nødt til at sørge for sig selv har vi mødt og talt med. Den ældre kan ikke få hjemmehjælp, da kvinder og mænd i bygden alle arbejder i fiskefabrikken. En anden ældre fortæller, at vedkommendes pension har været undervejs i to år, da de ikke kunne finde hoved og hale på vedkommendes pension.

Man kan ikke udsætte, at de ældre i byggerne får deres hævdvundne ret til at få hjemmehjælp i deres eget hjem, de har ret til det.

For at give de ældres sidste levetid en mere mening, bør vilkårene i deres ældreinstitutioner og i deres eget hjem optimeret, så det passer til deres behov i deres byer og bygder.

Ældre med behov, demente, alle som behøver pleje døgnet rundt, bliver flere og flere, der bliver færre og færre personale – man kan ikke opsætte behovet og handlingen.

Når der mangles personale, kan et nattevagthold blive nødt til at sørge for to afdelinger. Det er frustrerende og uansvarligt, at man ikke kan komme til en ældre person der ellers kalder på hjælp, især når det er nødvendigt med to personale for at hjælpe. Personalet kan i nogle tilfælde arbejde i 16 timer i træk.

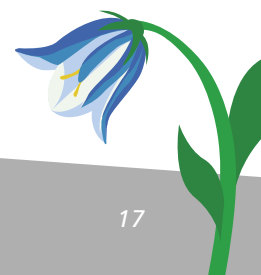
De ældre savner så meget omsorg, at de ligefrem bliver taknemmelige, når personalet en gang imellem kan afse tid til at snakke med dem.

Andre ældre kan få den følelse, at de kun er til besvær og bliver tilbageholdende. Alt i alt efterlyser de ældre en mere meningsfyldt tilværelse. Som for eksempel ved at være sammen med børn, som blev nævnt i rapporten, da de lever dem op.

Det er nødvendigt med en handlingsplan for at komme personalemanglen til livs og føre det ud i livet.

Der skal tages hånd om konsekvenserne med de manglende medarbejdere. Jeg har fået at vide, at man har brugt med en oplæringstid for senere at uddanne personalet med fordel, denne indstilles til at fortsætte.

Man skal også sikre og være opmærksom på pladser, da personer med andre behov samt sindslidelser også bliver flere.

Afslutning;

Selvom vores planlagte rejser til Uummannaq og Ilimanaq ikke blev til noget, blev det fleste planlagte møder afholdt via online.

Selv trafikale udfordringer fik vi meget ud af rejsen til Avannaata Kommunia, disse ved fysiske og online møder. Der blev afholdt møde med ikke mindre end 130 ældre fra 13 bosteder via fysisk fremmøde og facilitering af digitale møder af Avannaata Kommunia, udover kommunens Facebookside samt Ilulissat Radioa, der sendte live. Således fik vi et godt indblik om de ældres vilkår.

Jeg har glædet meget til det digitale online møde, hvor alle byer og bygder i Avannaa kunne deltage. Selvom alle bygder ikke var med, er jeg og de ældre meget tilfredse.

Kommunens lydhørighed

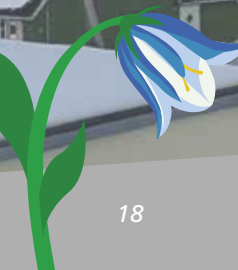
Selvom de ældre har udfordringer er de ved godt mod. De ældres anbefalinger er selvfølgelig taget med og viderebragt til de ansvarlige i kommunen, og jeg føler, at jeg er blevet hørt.

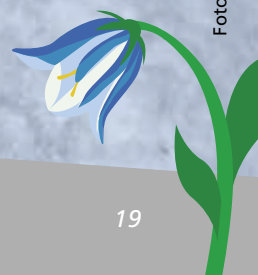
Grundet den store afstand og infrastrukturen er vi langt fra hinanden, derfor er det glædeligt for mig, at Avannaata Kommunia tog godt imod vores opfordring til at arrangere et online digitalt møde, dejligt at så mange ældre fra byerne og bygder deltog, det må siges at lykkes i vores første forsøg.

Det er dejligt, at alle kunne følge med via den direkte radioudsendelse, således ældre der ikke er så rørige har haft mulighed for at følge med.

Det er jo dyrt at rejse i vores langstrakte land, og derfor er jeg virkelig taknemmelig og begejstret for at have indgået en samarbejdsaftale med Avannaata Kommunia.

Derudover har Avannaata kommunea og sat til mål for at følge op på at mindske de ældres forhindringer i deres livsvilkår.

Aqarsuaat

Foto: ICICERO

Utoqqaat pillugit oqaaseqartarteq / Ældretalsmanden

Oqarasuaat / Telefon: +299 54 47 07 • E-mail: utoqqaat@nanoq.gl

Josefip aqqutaa B-749 • 3921 Narsaq, Kalaallit Nunaat, Grønland • www.utoqqaat.gl

